

aan vele dieren hun wetenschappelijke namen gaf, noemde de bruine kikvorsch, die hij vond: *Rana temporaria*. Deze naam draagt onze gewone bruine nu nog. Maar toen bekend werd, dat in Skandinavie, het land van Linnaeus, de algemeene voorkomende soort *Rana arvalis* was en *Rana temporaria* daarentegen in 't grootste deel van 't overige Europa, rees 't vermoeden dat Linnaeus de nieuwe kikvorsch en niet de oude bedoeld heeft in zijn

beschrijving. Steenstrup toonde dit al aan uit de beschrijving van Linnaeus. Men ging eens zoeken in 't museum te Upsala, waar natuurvoorwerpen bewaard worden, die aan Linnaeus hebben toebehoord. Prof. Liljeborg vond maar één glas met een kikvorsch (van 1741) met de naam van Linnaeus op het etiket, en dat dier is nog duidelijk kenbaar als *Rana arvalis*.

E. H^s.

Als het 's winters niet wil vriezen.

Het zal aan het einde der kerstvacantie juist twee jaar geleden zijn, dat ik, met een vroolijk hart en met schatten beladen, van Nunspeet terugkeerde. Wel mag ik van „beladen” spreken, want de bagage in koker en kistje bedroeg 18 K.G., grootendeels zand van de Veluwe. Nu was het eigenlijk om dat zand minder te doen, maar ik moest het wel torschen, omdat het de bodem was, waarop de kleine plantjes, die ik gevonden had, tierden: ik had zoden gesneden. Drie dagen lang had ik op de hei en in het bosch rondgedwaald, en al de zegeningen genoten, die de kwakkelwinter voor den pelgrim heeft weggelegd. Grauwe luchten hadden hare werking op mijn humeur beproefd; vochtige kou had me nu en dan eene rilling door de leden gejaagd; het had over mij geregend, gehageld en gewaaid, ja zelfs eventjes geonweerd. Maar onder dat alles had ik mijn botanischen plicht gedaan, en nu en dan het blinkende slagersmes uit de scheede gehaald, om uit de levende natuur de stukken te snijden, die mij het meest bekoorden. Laat ik echter eerlijk zijn en erkennen, dat hoewel de juffrouw uit mijn logement van uit de gelagkamer den heelen dag niet anders dan slecht weer meende te zien, het zonnetje zich toch somtijds liet kijken en dan den bemosten grond schilderachtig verlichtte.

Een kennis had mij, vóór ik naar Nunspeet ging, verzekerd, dat ik het slecht treffen zou. De paddenstoelen, zei hij, waren al weg, en de bladmossen nog niet in vrucht: er kon alleen maar wat korstmos wezen! En waarom zou ik ook aan cryptogamen gaan doen, daar ik aan de bloemplanten nog de handen vol had, merkte hij vriendelijk aan!

Wat was ik blij, dat ik me aan het proestige weer en aan dien kennis niet gestoord had. Deels om wat ik meebracht, deels om wat ik genoten had. Want, waarde lezer, bestuurslid van de ijsclub, die aan den winter alleen maar het denkbeeld van schaatsenrijden verbindt, en wrevelige tusschenwerpsels uitstoot, zoolang het niet vriezen gaat, ik verzeker u, gij kent den winter niet! En gij, waarde lezeres, voor wie het wintergenoegen niet voor 's avonds acht uur begint, met uw vriendelijk welnemen, gij hebt „schellen” voor de oogen. Laat ook uw poëziealbum maar dicht, het zal u niet wijzer maken. Wel mogelijk, dat er wat in staat van het „mostapeet”, waarop de eene of andere lieve jonge dame den vluggen voet zet, — maar speelt dat tooneel op een winterdag, als het niet vriezen wil? Ik durf wedden van neen!

Het is waar, in ieder jaargetij kan men wel fraai mos vinden, maar uitgestrekte, frissche mosvelden zijn het eigenaardig sieraad van de vochtige tijdperken in het koude seizoen. Natuurlijk moet het niet gesneeuwd hebben, en bij strenge vorst gaat het mooi óók tijdelijk schuil, maar voor het overige mag het weer zoo bar zijn, als het wil, de mossen blijven er even fleurig om. Wat heb ik op die ruime hei, op die heuvels en in dat bosch genoten! Stemmige kleuren in heerlijke afwisseling! Groene *Hypnum*s in allerlei schakeering, zilvergrijze *Cladonia*'s, prachtige roode bedjes van *Polytrichum*! Om de aandacht levendig te houden, daar tusschen in: stekelzwammen; zwammetjes (*Peziza*), die als kleine roode schoteltes in den grond zaten; de groengekleurde „heikorst”, een korstmos met „vruchtjes” als kleine vleeschkleurige paddenstoeltjes; frissche, kleurige zwammen op paaltjes en gevelde stammen. . . .

Van dat alles had ik willen thuis brengen, en daarom was de bagage zoo zwaar! Het eigenlijk „zwaartepunt” vormde dat houten kistje; daar had ik ondiepe laadjes in, waarin de zoden naast elkaar waren gelegd, vierkante zoden, van onderen vlak afgesneden. Mijne vrouw vond de schatten wel even mooi als ik zelf, en daarom werd mij ook toegestaan — hoewel het Zondag was — ze meteen te gaan verzorgen. Nu haalde ik eene lage houten doos van zolder, deed wat aarde op den bodem en maakte op die aarde van mijne mooiste zoden eene „legkaart”, die de heele oppervlakte bedekte; ik zorgde, door hier de laag aarde wat dikker, daar wat dunner te nemen, dat al de zoden even hoog kwamen. Het pincet moest er nu nog aan te pas komen, om een beetje te wieden — geen onkruid, o neen, dat ken ik niet — maar kleine takjes, dorre sparrenaalden en dergelijke doode dingen meer. Zoo kwam ten slotte mijn kunstmatig hei- en boschgrondje klaar; alleen waren de rechte lijnen, die de zoden begrepsden, niet heel sierlijk, maar dat wist ik ook nog wat te verhelpen. Eindelijk zei mijne vrouw en iedereen, dat het er beeldig uitzag, en werd Nunspeets bodem in de kamer gebracht, waar niet gestookt werd. Eene groote glasruit, kunstig door vier pootjes gedragen, legde ik op eene hoogte van eenige centimeters er boven, om het stof een weinigje te weren. — Wat ik te veel had meegebracht voor die ééne doos, werd op borden er nevens uitgesteld.

Vele weken lang heb ik van mijne mossen en korstmossen — vochtig, luchtig en zooveel mogelijk stofvrij

gehouden — plezier gehad. Ik zou overdrijven, wanneer ik zei, dat er „dagelijks nieuwe bezoekers kwamen”, om mijn stukje winternatuur te zien, maar ieder, die mij kwam opzoeken, wilde wel gaarne eens kijken, wat ik toch wel in regen, wind en hagelbuien had samengelezen. En men vond algemeen, dat het een mooi frisch bakje was onder die glasruit, en bewonderde — vooral als de loep werd te hulp geroepen — om het zeerst de fijne blaadjes, de sierlijke vruchtjes en schilderachtige kleurspelingen. Een der vrienden is er zelfs toe gekomen, om zich óók een houten kistje met laadjes te maken — nog wat grooter dan het mijne — waarmee hij op een zachten dag van den volgenden winter de Hilversumsche heide met den roemrijksten uitslag heeft geëxploreerd — echter niet, zonder op den langen duur eenigszins pijnlijk in de armen te worden.

Onze zinco geeft een partijtje in een stadspark te zien, ook al op een winterdag, dat het niet vroom en in lang niet gevoren had. Ik geef echter toe, dat men zoo iets evengoed kan waarnemen, als het flink vriest. Maar wordt dat gedaan? Door de meeste menschen stellig niet, noch op heldere, noch op triestige winterdagen. Een schaatsenrijder onder mijne kennissen ziet 's winters alléén boomen, als hij eens malheur heeft, en bij een elzenboschje of eene rij knotwilgen een oogenblik moet stilstaan. Liedjes, waarin de knoppen in de lente aan de boomen komen, kennelijk in de huiskamer achter bevroren of beslagen ruiten vervaardigd, hebben een taai leven, tot diepe beschaming van onze natuurkennis. Zal ik u zeggen, wie de boomen in den winter kennen? De lui, die ze in dat seizoen op de buitens koopen, om ze met de [bijl] te mogen neerleggen!

Ge moet weten, dat er in den voor-winter aan sommige stammen een papier wordt gehecht: „Veiling van hout en hakhout,” zooveel van dit, zooveel van dat, „zegt het voort!” Daar komen dan de buitenlui van profiteeren (vergelijk uw Hildebrand) en — in den volgenden zomer is het landgoed geheel veranderd. Het is wat leeger geworden en allerlei in- en doorkijkjes zijn er ontstaan. Kwaad kan het in den regel niet; van het hakhout worden de tronken in den grond gelaten, en het is van dat gewas „dat nimmer onder de bijl des houthakkers valt, zonder te schooner weer op te schieten.” Maar ik vraag u toch, goede menschen; die uw winter verdeelt tusschen het ijs en de kachel, waarom is dat hakhout niet eerst studiehout voor u geweest? Meende ik, dat het hielp, ik wees u de natuur in met gebiedenden vinger! Doch ik noodig liever.

Gaat er eens uit; bösch en park geven 's winters nog

zooveel te zien. Al zoudt ge maar een enkel takje plukken, dan is er al een en ander op te merken: litteekens der afgevallen bladen, dikwijls met de duidelijk zichtbare litteekens der vaatbundels er in; litteekens van vroeger afgevallen knopschubben; knoppen voor het volgend seizoen, heel regelmatig geplaatst. Bekijkt ge een ander takje, dan vallen u weer allerlei verschillen met het eerste in het oog; de oppervlakte gladder of ruwer, lichter of donkerder; de knoppen, kleiner of grooter, spichtiger of stomper, dit en nog zooveel meer, wijst u er op, dat ge met twee goed onderscheiden soorten te doen hebt. Ge wandelt voort en doet nieuwe ontdekkingen. De elzen staan niet „kaal,” maar zitten vol zwarte vruchtkegels (elzetroppen) en bloemkatjes, die reeds in Februari ontluiken. De esschen met hunne dikke grijze takken en zwarte knoppen dragen hunne trossen van geelbruine vruchten. En zie tegen zoo'n dik-

takkigen paardenkastanje den witstammigen berk met zijne fijne, dunne, overhangende twijgen geestig afsteken! Indien ge teekent, grijpt ge daarbij vanzelf naar uw potlood en zakboekje! Dan wilt ge óók stellig eene schets nemen naar den eik met zijne woeste, forsche, breed uitstaande takken, en zult u wellicht eens wagen aan het onderstuk van een zwaar gerimpelden populierestam, dat meters in omtrek haalt, of aan een hoogen boom, geheel door klimop omslingerd, die uit het dichte gebladerte der klimplant zijne eigen kale wintertakken naar alle kanten te voorschijn brengt. Maar als ge dan zóóver zijt, dan gaat ge, wed ik, wel eens meer, dan kunnen we elkaar nog ontmoeten en we zullen, terwijl we arm in arm het deerlijk miskende winterlandschap doorkruisen, fantaseeren op het thema van Tollens: „Die wilens in de stad verkniesen, wat zijn zij dwaas en hersenloos!”

Woont ge soms in de nabijheid van een park of bosch, lezer? Zoo ja, ga daar dan ook eens wat rondwandelen bij mistig weer — ten minste als ge voor een keer een heel bijzonderen indruk wilt ontvangen. Wat is het vreemd in die lanen en laantjes! De weg schijnt versperd, maar bij iederen voetstap opent hij zich een weinigje verder, om zich even geleidelijk achter u te sluiten: ge schijnt gevangen in eene kluis, die met u meegaat. De boomstammen druipen van vocht; het sijpelt langs hun kleed van frissche korstmossen. Voortwandelende, ziet ge boomtakken zonder den stam, als reuzenarmen naar u uitgestoken, telkens andere en bij iedere schrede weer andere, die op geheimzinnige wijze naar u grijpen. Ge huivert, ge wordt koud, ge wilt weer naar huis. . . . Nu, ga en warm u bij de kachel, maar als het van nacht koud is en de nevel morgen optrekt, keer dan nog eens terug. Dan heeft een

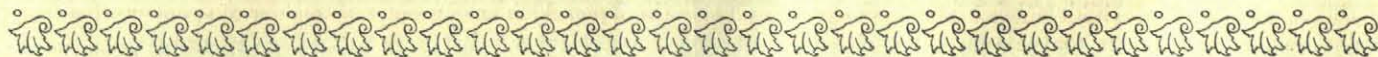

teekenaar met artistieke hand fijne witte toetsen in het landschap gebracht. Blanke rijm versiert iedere punt van het tuinhok, iederen nog gespaarden spinragdraad. Van ieder hulstblad zijn de punten wit bijgeteekend, ja de dorre bladeren op uw pad hebben witte lijnen op de hoofdnerf. Aan grassprietjes, aan mosblaadjes, aan doode af-

gevallen takjes heeft de kunstenaar zijn werk gedaan. En de boomtakken, ze zijn één sierlijk geheel van mat zilveren lijnen. Laat daarover de zon even lichten — welk eene pracht, welk eene heerlijkheid!

J. JASPERS JR.

(Wordt vervolgd).

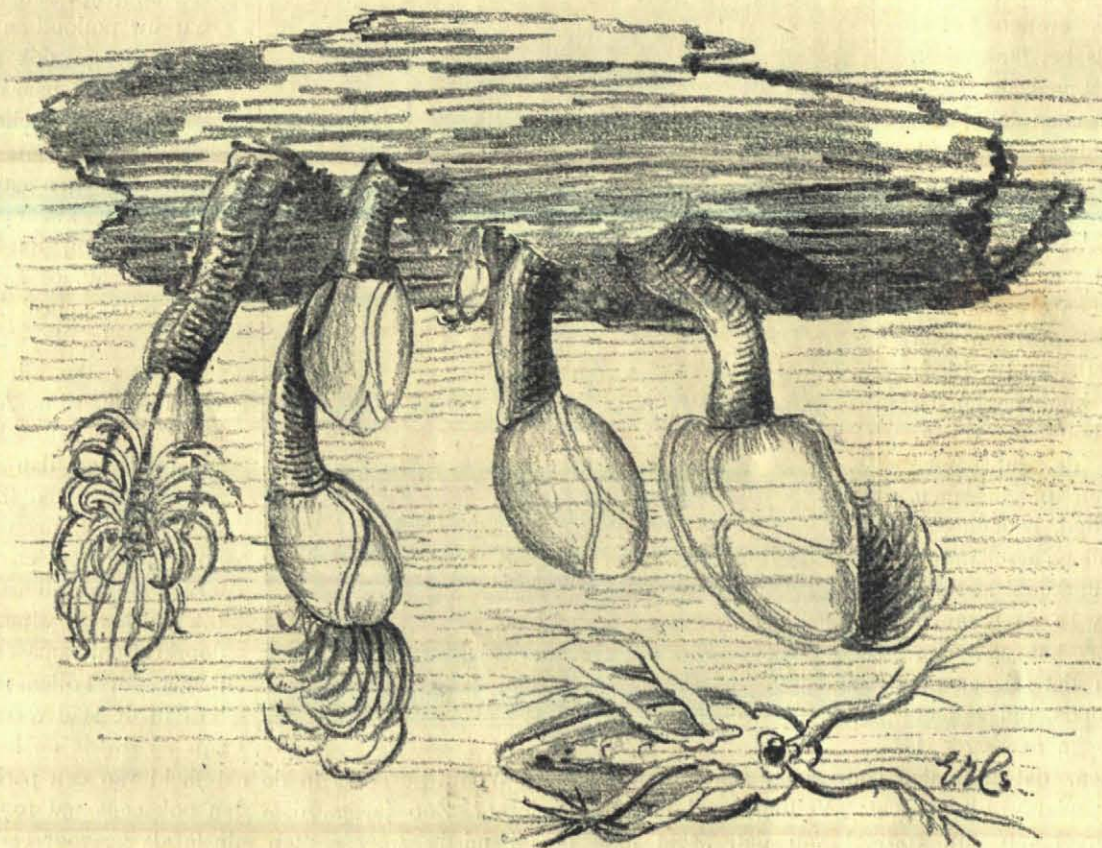

ROTGANZEN EN EENDENMOSSELS.

Als de winterstorm spoekt, — als die barre gast uit het noorden ons daags om de ooren fluit en 's avonds in de schoorsteen blaast en gilt, — als elk levend wezen, dat geen schuilplaats kan vinden, verstijft van koude — dan verschijnen weer, op Wieringen en langs het Hollandsche strand, die vreemde donkere vogels,

„Rotgans-eieren,” zegt de man. Zijn kameraad spitst de ooren. „Waar zijn ze? Ja, hoor, ik zie ze, daarmee kunnen we een broodje verdienen.”

Met zijn haak haalt de strandjutter het wrakhout naar zich toe, en voorzichtig tillen ze het samen uit het water. Thuis zagen ze er het stuk uit, waaraan de meeste eenden-

Eendenmossels (*Lepas anatifera*) aan een stukje boombast.
Links onder een larve van *Lepas* (sterk vergroot).

grauw en zwart en loodkleurig als de sombere sneuehemel.

Rotganzen zijn het, zeggen de visschers. Van waar ze komen? Vraag dat eens aan die beide mannen! Zij hebben bij de laatste storm uit het Noord-Westen een goede strandvondst gedaan. Een stuk wrakhout kwam aandrijven, niets van waarde, een half vergaan kromhout.

Een van hen richt zijn kijker op 't dobberend blok en ziet iets wits en bruins er uit opsteken; 't komt naderbij, t lijken groote eieren met dikke stelen vastgehecht.

mossels gehecht zijn, en leggen het in een tobbe met zeewater.

„Ze leven nog goed, kijk ze hun vlerken eens uitslaan, ik haal even mijn kar. Schud jij zoolang het water!”

Een paar uur later loopen in het naburig kuststadje de kinderen te hoop, op het geroep der beide strandvonders: „Rotgans-eieren! Eendenmossels!”

Aan de voornaamste huizen schellen ze aan, en voor een cent, of wat men geven wil, vertellen ze om beurten aan de nieuwsgierige dienstmeiden en de kinderen de